

विभक्तिः

२१ – २१.०५.२०१६

व्योम-संस्कृत-पाठशाला

www.sanskritfromhome.in

मङ्गलम्

रामो राजमणिः सदा विजयते रामं रमेशं भजे
रामेणाभिहता निशाचरचमूः रामाय तस्मै नमः ।
रामात् नास्ति परायणं परतरं रामस्य दासोऽस्म्यहम्
रामे चित्तलयः सदा भवतु मे भो राम मामुद्धर ॥

मङ्गलम्

गुरुरेव गतिः गुरुमेव भजे
गुरुणैव सहास्मि नमो गुरवे ।
न गुरोः परमं शिशुरस्मि गुरोः
मतिरस्ति गुरौ मम पाहि गुरो ॥

पुनरावर्तनम्

- षष्ठीविभक्तिः – द्वयोः पदार्थयोः सम्बन्धः
- सम्बन्धः बहुविधः – मम पुस्तकम्, मम हस्तः, मम पुत्री, मम माता, मम देशः
- बालकस्य
- बालिकायाः
- नार्याः
- मित्रस्य

अभ्यासः - १

- बालकः – पुस्तकम्
- गिरिजा – मन्दिरम्
- नारी – शाटिका
- गृहम् – उद्यानम्
- पृथिवी – जनाः
- महाराजः - रथः

- गजः – कर्णौ
- बालिका – माता
- नदी – जलम्
- मित्रम् – वस्त्राणि
- राजकुमारी – आभरणम्
- मिथिला - महाराजः

षष्ठीविभक्तिरूपाणि

बालकस्य	बालकयोः	बालकानाम्
बालिकायाः	बालिकयोः	बालिकानाम्
नार्याः	नार्योः	नारीणाम्
मित्रस्य	मित्रयोः	मित्राणाम्

अभ्यासः - २

पर्वतः	गङ्गा	लेखनी	जिह्वा
नदी	सस्यम्	पुस्तकम्	अङ्गुली
शाखा	वृक्षः	पत्रिका	रामः
क्षेत्रम्	फलम्	अध्यापकः	तारा
मेघः	नगरी	हस्तः	मैथिली
पृथिवी	जनः	उदरम्	वनम्

अभ्यासः – ३ (सर्वेषु वचनेषु)

- बालकः – शाला
- नारी – आभरणानि
- बालिका – क्रीडनकानि
- मित्रम् – गृहम्
- कृषकः – क्षेत्रम्
- नदी - जलम्

- शाला – स्पर्धा
- मन्दिरम् – पूजा
- सैन्यम् – अश्वाः
- नगरी – प्राकारः
- पत्रिका – वार्ताः
- देशः - प्रजाः